T090 ATĐ 2 (62) Luận A Tỳ Đạt Ma Phát Trí Q1-Tạp Uẩn-Bàn về Pháp Thế Đệ Nhất

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1544

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ Taùc giaû: Toân giaû Ca Ña Dieãn Ni Töû. Haùn dòch: Ñôøi Ñöôøng, Tam Taïng Phaùp sö Huyeàn Traùng

QUYEÅN 1

Chöông 1: TAÏP UAÅN

Phaåm 1: BAØN VEÀ PHAÙP THEÁ ÑEÄ NHAÁT

Phaùp theá ñeä nhaát cuøng baûy loaïi, Ñaûnh coù hai-Noaõn vaø thaân kieán, Möôøi moät kieán thaâu nhieáp-ñoaïn töø, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Hoûi: Theá naøo laø phaùp Theá ñeä nhaát? Ñaùp: Neáu taâm-taâm sôû phaùp laø ñaúng voâ giaùn, nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, thì ñoù goïi laø phaùp Theá ñeä nhaát. Coù thuyeát noùi: Neáu naêm caên laø ñaúng voâ giaùn, nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, thì ñoù goïi laø phaùp Theá ñeä nhaát. ÔÛ trong nghóa naøy, neáu taâm-taâm sôû phaùp laø ñaúng voâ giaùn, nhaäp chaùnh taùnh ly sinh thì goïi laø phaùp Theá ñeä nhaát. Hoûi: Taïi sao goïi laø phaùp Theá ñeä nhaát? Ñaùp: Taâm-taâm sôû phaùp nhö theá, ñoái vôùi phaùp theá gian khaùc, laø toát ñeïp nhaát, laø cao quyù nhaát, laø tuyeät vôøi nhaát, cho neân goïi laø phaùp Theá ñeä nhaát. Laïi nöõa, taâm-taâm sôû phaùp nhö theá, laø ñaúng voâ giaùn, boû taùnh phaøm

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 1 1158

phu ñöôïc taùnh Thaùnh, boû taùnh taø, ñöôïc taùnh chaùnh, coù naêng löïc nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, cho neân goïi laø phaùp Theá ñeä nhaát. Hoûi: Phaùp Theá ñeä nhaát neân noùi laø heä thuoäc coõi Duïc, heä thuoäc coõi Saéc, hay heä thuoäc coõi Voâ saéc? Ñaùp: Neân noùi laø heä thuoäc coõi Saéc. Vì sao phaùp naøy khoâng neân noùi laø heä thuoäc coõi Duïc? Bôûi vì khoâng phaûi ñaïo cuûa coõi Duïc, ñeå coù theå ñoaïn töø caùi (Nhöõng thöù ngaên che), cheá ngöï trieàn (Nhöõng thöù raøng buoäc), khieán cho trieàn caùi coõi Duïc khoâng coøn hieän khôûi, maø chính laø ñaïo cuûa coõi Saéc coù theå ñoaïn töø caùi, cheá ngöï trieàn, khieán cho trieàn coõi Duïc khoâng coøn hieän khôûi. Neáu duøng ñaïo coõi Duïc, coù theå ñoaïn töø caùi, cheá ngöï trieàn, thì töôùc maét trieàn coõi Duïc khoâng coøn hieän khôûi. Nhö vaäy, phaùp Theá ñeä nhaát neân noùi laø heä thuoäc coõi Duïc, nhöng khoâng phaûi laø ñaïo nôi coõi Duïc coù khaû naêng ñoaïn töø caùi, cheá ngöï trieàn, khieán cho trieàn coõi Duïc khoâng hieän khôûi, maø chính laø ñaïo cuûa coõi Saéc coù naêng löïc ñoaïn töø caùi, cheá ngöï trieàn, khieán cho trieàn coõi Duïc khoâng coøn hieän khôûi, vì vaäy phaùp Theá ñeä nhaát khoâng neân noùi laø heä thuoäc coõi Duïc. Vì sao phaùp naøy khoâng neân noùi laø heä thuoäc coõi Voâ saéc? Bôûi vì nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, töôùc tieân hieän quaùn khoå cuûa coõi Duïc laø khoå, sau ñoù keát hôïp hieän

quaùn noãi khoå cuûa coõi Saéc-Voâ saéc laø khoå thaùnh ñaïo daáy khôûi. Tröôùc laø bieän minh veà söï cuûa coõi Duïc, sau keát hôïp bieän minh veà söï cuûa coõi Saéc-Voâ saéc. Neáu nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, thì tröôùc heát hieän quaùn khoå cuûa coõi Voâ saéc laø khoå, sau keát hôïp hieän quaùn khoå cuûa coõi Duïc-coõi Saéc laø khoå thaùnh ñaïo daáy khôûi. Tröôùc laø bieän minh veà söï cuûa coõi Voâ saéc, sau keát hôïp bieän minh veà söï cuûa coõi Duïc-Saéc. Nhö vaäy, phaùp Theá ñeä nhaát cho neân noùi laø heä thuoäc coõi Voâ saéc. Tuy nhieân, nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, tröôùc laø hieän quaùn khoå cuûa coõi Duïc laø khoå, sau hôïp laïi hieän quaùn khoå cuûa coõi Saéc-Voâ saéc laø khoå thaùnh ñaïo daáy khôûi. Tröôùc laø bieän minh veà söï cuûa coõi Duïc, sau hôïp laïi bieän minh veà söï cuûa coõi Saéc-Voâ saéc. Vì vaäy phaùp Theá ñeä nhaát khoâng neân noùi laø heä thuoäc coõi Voâ saéc. Laïi nöõa, nhaäp ñònh voâ saéc, tröø boû töôûng saéc, khoâng loaïi tröø töôûng saéc maø coù theå bieát coõi Duïc; neáu duyeân phaùp naøy, daáy khôûi khoå phaùp trí nhaãn, thì duyeân phaùp naøy daáy khôûi phaùp Theá ñeä nhaát. Hoûi: Phaùp Theá ñeä nhaát neân noùi laø coù taàm-coù töù, khoâng coù taàm-chæ coù töù, khoâng coù taàm-khoâng coù töù chaêng? Ñaùp: Neân noùi hoaëc coù taàm-coù töù; hoaëc khoâng coù taàm-chæ chæ coù töù,

hoaëc khoâng coù taàm-khoâng coù töù. Theá naøo laø coù taàm-coù töù? Neáu döïa vaøo Tam-ma-ñòa coù taàm-coù töù, nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy ñaït ñöôïc phaùp Theá ñeä nhaát. Theá naøo laø khoâng coù taàm-chæ coù töù? Neáu döïa vaøo Tam-ma-ñòa khoâng coù taàm-chæ coù töù, nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy ñaït ñöôïc phaùp Theá ñeä nhaát. Theá naøo laø khoâng coù taàm-khoâng coù töù? Neáu döïa vaøo Tam-ma-ñòa khoâng coù taàm-khoâng coù töù, nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy ñaït ñöôïc phaùp Theá ñeä nhaát. Hoûi: Phaùp Theá ñeä nhaát cho neân noùi töông laø öng vôùi laïc caên, töông öng vôùi hyû caên, hay töông öng vôùi xaû caên? Ñaùp: Cho neân noùi hoaëc töông öng vôùi laïc caên, hoaëc töông öng vôùi hyû caên, hoaëc töông öng vôùi xaû caên. Theá naøo laø töông öng vôùi laïc caên? Neáu döïa vaøo tónh löï thöù ba, nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy ñaït ñöôïc phaùp Theá ñeä nhaát. Theá naøo laø töông öng vôùi hyû caên? Neáu döïa vaøo tónh löï sô, nhò, nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy ñaït ñöôïc phaùp Theá ñeä nhaát. Theá naøo laø töông öng vôùi xaû caên? Neáu döïa vaøo tónh löï thöù tö, nhaäp chaùnh taùnh ly sinh, thì luùc aáy ñaït ñöôïc phaùp Theá ñeä nhaát. Hoûi: Phaùp Theá ñeä nhaát cho neân noùi laø moät taâm hay nhieàu taâm? Ñaùp: Cho neân noùi laø moät taâm. Vì sao phaùp naøy khoâng phaûi laø nhieàu taâm? Töø taâm-taâm sôû phaùp naøy, lieân tuïc khoâng khôûi taâm theá gian naøo khaùc, chæ coù khôûi taâm xuaát theá. Neáu luùc aáy khôûi taâm theá gian khaùc thì ñoù laø thua keùm, laø baèng nhau, hay laø hôn haún? Neáu taâm ñang thua keùm, thì luùc aáy khoâng theå naøo nhaäp chaùnh taùnh ly sinh. Vì sao? Vì khoâng phaûi duøng ñaïo lui suït maø coù theå nhaäp chaùnh taùnh ly sinh. Neáu taâm ñang baèng nhau, thì cuõng khoâng theå nhaäp chaùnh taùnh ly sinh. Vì sao? Vì tröôùc kia ñaõ duøng ñaïo loaïi naøy, cho neân khoâng theå naøo nhaäp chaùnh taùnh ly sinh. Neáu taâm ñang hôn haún, thì tröôùc

tieân khoâng phaûi laø phaùp Theá ñeä nhaát, sau môùi laø phaùp Theá ñeä nhaát. Hoûi: Phaùp Theá ñeä nhaát cho neân noùi lui suït hay khoâng lui suït? Ñaùp: Neân noùi laø khoâng lui suït. Vì sao phaùp naøy nhaát ñònh khoâng lui suït? Bôûi vì phaùp Theá ñeä nhaát laø tuøy thuaän ñeá, höôùng tôùi ñeá, saép nhaäp ñeá, ôû giöõa nôi naøy nôi kia khoâng cho pheùp coù theå daáy khôûi taâm khoâng töông töï, khieán cho khoâng theå naøo nhaäp hieän quaùn Thaùnh ñeá. Ví nhö traùng só loäi qua soâng, vöôït qua hang,

vöôït qua nuùi, baêng qua vaùch nuùi, trung gian khoâng coù theå quay trôû laïi, thaân traùng só kia trôû veà ñeán choã cuõ, hoaëc ñi tôùi choã khaùc, tröôùc ñaõ phaùt khôûi maïnh meõ, thaân ñi chöa ñeán choã höôùng tôùi, thì nhaát ñònh khoâng döøng laïi. Phaùp Theá ñeä nhaát cuõng laïi nhö theá, tuøy thuaän ñeá, höôùng tôùi ñeá, saép nhaäp ñeá, ôû giöõa nôi naøy nôi kia khoâng cho pheùp coù theå daáy khôûi taâm khoâng töông töï, khieán cho khoâng theå naøo nhaäp hieän quaùn Thaùnh ñeá. Nhö chaâu Thieäm-boä coù naêm doøng soâng lôùn: 1. Caêng-giaø. (Soâng Haèng) 2. Dieâm-maãu-na. 3. Taùt-laïc-du. 4. A-thò-la-phieät-ñeå. 5. Maïc-heâ. Naêm con soâng nhö theá, xuoâi doøng veà bieån caû, höôùng ñeán bieån caû, saép hoøa vaøo bieån caû, trong giai ñoaïn aáy khoâng coù naêng löïc naøo xoay chuyeån, doøng chaûy kia trôû veà ñeán choã cuõ, hoaëc höôùng ñeán choã khaùc, doøng chaûy aáy quyeát ñònh luoân luoân chaûy hoøa vaøo bieån caû. Phaùp Theá ñeä nhaát cuõng laïi nhö theá, tuøy thuaän ñeá, höôùng tôùi ñeá, saép nhaäp ñeá, ôû giöõa nôi naøy nôi kia khoâng cho pheùp coù theå daáy khôûi taâm khoâng töông töï, khieán cho khoâng theå naøo nhaäp hieän quaùn Thaùnh ñeá. Laïi nöõa, phaùp Theá ñeä nhaát cuøng vôùi khoå phaùp trí nhaãn, laøm thaønh Ñaúng voâ giaùn duyeân, khoâng coù moät phaùp naøo nhanh choùng quay laïi, vöôït qua taâm, ñeå coù theå vaøo luùc baáy giôø coù naêng löïc laøm chöôùng ngaïi, khieán cho khoâng theå naøo nhaäp hieän quaùn Thaùnh ñeá. Vì vaäy phaùp naøy nhaát ñònh khoâng lui suït. Hoûi: Theá naøo laø Ñaûnh? Ñaùp: Ñoái vôùi Phaät-Phaùp-Taêng, sinh nieàm tin nhoû beù, nhö Ñöùc Theá Toân ñaõ vì Ma Ba La Dieãn Noa Ma Naïp Baø maø thuyeát keä: Neáu nhö ñoái vôùi Phaät-Phaùp-Taêng, Sinh khôûi nieàm tin duø nhoû beù, Caàn phaûi bieát raèng Nho ñoàng aáy, Goïi laø ñaõ ñaït ñöôïc phaùp Ñaûnh. Hoûi: Theá naøo laø Ñaûnh ñoïa? Ñaùp: Nhö coù moät loaïi thaân caän baäc thieän só (Thieän tri thöùc), laéng nghe chaùnh phaùp, taùc yù nhö lyù, tin phaùp Boà-ñeà cuûa Phaät, laø Taêng kheùo giaûng noùi, tu dieäu haïnh, saéc voâ thöôøng, thoï-töôûng-haønh-thöùc voâ thöôøng, kheùo thieát laäp khoå ñeá, kheùo thieát laäp taäp-dieät-ñaïo ñeá. Ngöôøi aáy, ôû vaøo luùc khaùc, khoâng thaân caän baäc thieän só, khoâng laéng nghe chaùnh phaùp, taùc yù khoâng nhö lyù, ñoái vôùi mình coù ñöôïc nieàm tin theá tuïc, maø lui suït, huûy

hoaïi, chuyeån ñoåi maát ñi, cho neân goïi laø Ñaûnh ñoïa. Nhö Phaät, lieàn vì Ba La Dieãn Noa Ma Naïp Baø maø thuyeát keä: Neáu ngöôøi ñoái vôùi phaùp nhö vaäy, Maø lui suït maát ñi ba phaùp, Ta noùi raèng nhöõng loaïi nhö theá, Neân bieát teân goïi laø

Ñaûnh ñoïa. Hoûi: Theá naøo laø Noaõn? Ñaùp: Neáu ôû trong Tyø-naïi-da chaùnh phaùp, coù moät chuùt tín thoï, nhö Ñöùc Theá Toân ñaõ vì hai Bí-soâ Maõ Sö-Tænh Tuù maø noùi: Hai ngöôøi ngu naøy xa rôøi chaùnh phaùp vaø Tyø-naïi-da cuûa Ta. Ví nhö ñaïi ñòa caùch xa hö khoâng, hai ngöôøi ngu naøy ôû trong Tyø-naïi-da chaùnh phaùp cuûa Ta, khoâng coù phaàn ít phaùp Noaõn naøo. Hoûi: Hai möôi caâu veà Taùt-ca-da-kieán naøy, coù bao nhieâu laø ngaõ kieán, bao nhieâu laø ngaõ sôû kieán? Ñaùp: Coù naêm ngaõ kieán: Ñaúng tuøy quaùn saéc laø ngaõ, thoï-töôûng-haønh-thöùc laø ngaõ. Möôøi laêm ngaõ sôû kieán: Ñaúng tuøy quaùn ngaõ coù saéc, saéc laø ngaõ sôû, ngaõ ôû trong saéc. Ngaõ coù thoï-töôûng-haønh-thöùc; thoï-töôûng-haønh-thöùc laø ngaõ sôû, ngaõ ôû trong thoï, töôûng, haønh thöùc. Hoûi: Neáu nhö khoâng phaûi thöôøng maø thaáy laø thöôøng thì ñoái vôùi naêm kieán, thuoäc veà kieán naøo? Do kieán naøo ñoaïn? Ñaùp: Bieân chaáp kieán thuoäc veà thöôøng kieán, do kieán khoå maø ñoaïn. Hoûi: Neáu nhö thöôøng maø thaáy khoâng phaûi laø thöôøng thì ñoái vôùi naêm kieán thuoäc veà kieán naøo? Do kieán naøo ñoaïn? Ñaùp: Thuoäc veà taø kieán, do kieán dieät ñoaïn tröø. Hoûi: Neáu nhö thaáy khoå-vui thì ñoái vôùi naêm kieán thuoäc veà kieán naøo? Do kieán naøo ñoaïn? Ñaùp: Laáy phaùp keùm cho laø hôn, thuoäc veà kieán thuû, do kieán khoå ñoaïn tröø. Hoûi: Neáu nhö thaáy vui-khoå thì ñoái vôùi naêm kieán, thuoäc veà kieán naøo, do kieán naøo ñoaïn? Ñaùp: Thuoäc veà taø kieán, do kieán dieät ñoaïn tröø. Hoûi: Neáu nhö baát tònh maø thaáy laø tònh thì ñoái vôùi naêm kieán, thuoäc veà kieán naøo? Do kieán naøo ñoaïn? Ñaùp: Laáy phaùp keùm cho laø hôn, thuoäc veà kieán thuû, do kieán khoå ñoaïn tröø. Hoûi: Neáu nhö tònh maø thaáy laø baát tònh thì ñoái vôùi naêm kieán, thuoäc veà kieán naøo, do kieán naøo ñoaïn?

Ñaùp: Thuoäc veà taø kieán. Kieán naøy coù hai loaïi: Neáu cho dieät laø baát tònh thì do kieán dieät maø ñoaïn, neáu cho ñaïo laø baát tònh, thì do kieán ñaïo maø ñoaïn. Hoûi: Neáu nhö khoâng coù ngaõ maø thaáy coù ngaõ thì ñoái vôùi naêm kieán, thuoäc veà kieán naøo? Do kieán naøo ñoaïn? Ñaùp: Thuoäc veà höõu thaân kieán, do kieán khoå ñoaïn tröø. Hoûi: Neáu nhö khoâng phaûi nhaân maø thaáy laø nhaân thì ñoái vôùi naêm kieán, thuoäc veà kieán naøo? Do kieán naøo ñoaïn? Ñaùp: Khoâng phaûi nhaân maø noùi laø nhaân, thuoäc veà giôùi caám thuû, do kieán khoå ñoaïn tröø. Hoûi: Neáu nhö laø nhaân maø thaáy khoâng phaûi nhaân thì ñoái vôùi naêm kieán thuoäc veà kieán naøo? Do kieán naøo ñoaïn? Ñaùp: Thuoäc veà taø kieán, do kieán taäp ñoaïn tröø. Hoûi: Neáu nhö coù maø thaáy laø khoâng coù thì ñoái vôùi naêm kieán, thuoäc veà kieán naøo? Do kieán naøo ñoaïn? Ñaùp: Thuoäc veà taø kieán. Kieán naøy coù boán loaïi: 1. Neáu noùi laø khoâng coù khoå, thì do kieán khoå ñoaïn tröø. 2. Neáu noùi laø khoâng coù taäp, thì do kieán taäp ñoaïn tröø. 3. Neáu noùi laø khoâng coù dieät, thì do kieán dieät ñoaïn tröø. 4. Neáu noùi laø khoâng coù ñaïo, thì do kieán ñaïo ñoaïn tröø. Hoûi: Neáu nhö khoâng coù maø thaáy coù thì ñoái vôùi naêm kieán thuoäc veà kieán naøo? Do kieán naøo ñoaïn? Ñaùp: Ñaây khoâng phaûi laø kieán maø chính laø taø trí. ----------

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 1 1163

Phaåm 2: BAØN VEÀ TRÍ

Moät trí nhaän bieát vaø nhaân duyeân, Hai taâm nghó nhôù vaø thôø cuùng, Ba caên söû duïng thuoäc quaù khöù, Nghi cuøng vôùi Danh-Cuù-Vaên thaân. Phaät quôû traùch ñeä töû-saùu nhaân, Taâm tuøy mieân cho ñeán ñoaïn tröø, Döïa vaøo caûnh ñoaïn tröø caùc thöùc, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Hoûi: Coù theå coù moät trí maø bieát taát caû phaùp chaêng? Ñaùp: Khoâng coù. Hoûi: Neáu trí naøy sinh ra taát caû phaùp khoâng coù ngaõ, thì trí naøy khoâng bieát ñieàu gì? Ñaùp: Khoâng bieát töï taùnh, vaø trí naøy töông öng vôùi caùc phaùp cuøng coù. Hoûi: Coù theå coù moät thöùc maø nhaän bieát taát caû phaùp chaêng? Ñaùp: Khoâng coù. Hoûi: Neáu thöùc naøy sinh ra taát caû phaùp khoâng coù ngaõ, thì thöùc naøy khoâng nhaän bieát ñieàu gì? Ñaùp: Khoâng nhaän bieát töï taùnh, vaø thöùc naøy töông öng vôùi caùc phaùp cuøng coù. Hoûi: Coù theå coù hai taâm laàn löôït laø nhaân cho nhau chaêng? Ñaùp: Khoâng coù. Vì sao? Vì khoâng coù moät Boå-ñaëc-giaø-la naøo, khoâng phaûi tröôùc - khoâng phaûi sau maø hai taâm cuøng sinh, cuõng khoâng phaûi taâm sau laø nhaân cho taâm tröôùc. Hoûi: Coù theå coù hai taâm laàn löôït laøm duyeân cho nhau chaêng? Ñaùp: Coù. Nhö coù taâm khôûi leân maø khoâng coù taâm vò lai, ngay nôi tö duy naøy khôûi leân taâm thöù hai. Nhö coù taâm khôûi leân maø coù taâm vò lai, ngay nôi tö duy naøy khôûi leân taâm thöù hai. Nhö coù taâm khôûi leân maø, khoâng coù taâm ñaïo vò lai, ngay nôi tö duy naøy khôûi leân taâm leân thöù hai. Nhö coù taâm khôûi leân maø coù taâm ñaïo vò lai, ngay nôi tö duy taâm naøy khôûi taâm thöù hai. Nhö coù hai ngöôøi bieát taâm ngöôøi khaùc, thì hai taâm aáy laàn löôït duyeân nhau. Hoûi: Vì sao khoâng coù moät Boå-ñaëc-giaø-la, khoâng phaûi tröôùc-khoâng phaûi sau maø hai taâm cuøng sinh? Ñaùp: Vì khoâng coù ñaúng voâ giaùn duyeân thöù hai, vì moãi moät taâm cuûa höõu tình chuyeån bieán noái tieáp nhau, cho neân Boå-ñaëc-giaø-la ñaõ khoâng

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 1 1164

theå coù ñöôïc. Hoûi: Vaû laïi theo lyù thì khoâng coù taâm tröôùc höôùng veà taâm sau, vì sao coù theå nhôù laïi nhöõng vieäc ñaõ laøm tröôùc kia? Ñaùp: Höõu tình ñoái vôùi phaùp, do söùc maïnh cuûa taäp quaùn, ñöôïc trí ñoàng phaàn nhö theá, tuøy thuoäc vaøo söï vieäc ñaõ töøng traûi qua, cho neân coù khaû naêng bieát nhö theá. Nhö coù hai ngöôøi cheá taïo ra chöõ in, coù kyõ naêng hieåu roõ kieåu chöõ in maø mình vaø ngöôøi khaùc ñaõ cheá taïo ra, maëc duø hai ngöôøi kia khoâng qua laïi vôùi nhau ñeå hoûi: OÂng ñaõ cheá taïo kieåu chöõ naøy ra sao?. Cuõng khoâng traû lôøi nhau: Toâi ñaõ cheá taïo chöõ naøy nhö theá. Nhöng hai ngöôøi kia do söùc maïnh cuûa taäp quaùn, cho neân ñöôïc trí ñoàng phaàn nhö theá, coù kyõ naêng hieåu roõ maãu chöõ in maø mình vaø ngöôøi khaùc ñaõ cheá taïo. Höõu tình cuõng nhö vaäy, do söùc maïnh cuûa taäp quaùn, ñaït ñöôïc trí ñoàng phaàn nhö theá, tuøy thuoäc vaøo söï vieäc ñaõ töøng traûi qua neân coù khaû naêng nhaän bieát nhö vaäy. Laïi, nhö coù hai ngöôøi bieát taâm ngöôøi khaùc, bieát taâm cuûa nhau, maëc duø hai ngöôøi ñoù khoâng qua laïi vôùi nhau, ñeå hoûi xem: Laøm sao oâng bieát ñöôïc taâm

cuûa toâi?. Cuõng khoâng traû lôøi nhau: Toâi ñaõ bieát nhö theá veà taâm oâng. Nhöng hai ngöôøi kia do söùc maïnh cuûa taäp quaùn, cho neân ñöôïc trí ñoàng phaàn nhö theá, bieát taâm cuûa nhau. Höõu tình cuõng nhö vaäy, do söùc maïnh cuûa taäp quaùn, cho neân ñöôïc trí ñoàng phaàn nhö theá, tuøy thuoäc vaøo söï vieäc ñaõ töøng traûi qua, coù khaû naêng nhaän bieát nhö vaäy. Laïi nöõa, taát caû taâm-taâm sôû phaùp, ñoái vôùi phaùp ñaõ duyeân, nhaát ñònh an truï vaøo phaùp ñaõ duyeân, laïi duøng yù tieáp laøm söùc maïnh cuûa nhaân, coá gaéng nghó nhôù, cho thì khoâng queân. Hoûi: Vì sao höõu tình queân maø laïi nhôù? Ñaùp: Ñoàng phaàn cuûa höõu tình luùc chuyeån bieán noái tieáp nhau, ñoái vôùi phaùp coù khaû naêng daáy khôûi trí vaø kieán heä thuoäc nhau, laïi duøng yù tieáp nhaän laøm söùc maïnh cuûa nhaân, coá gaéng nghó nhôù thöôøng khoâng queân. Hoûi: Vì sao höõu tình nhôù maø laïi queân? Ñaùp: Dò phaàn cuûa höõu tình, luùc chuyeån bieán noái tieáp nhau, ñoái vôùi phaùp khoâng daáy khôûi trí vaø kieán heä thuoäc nhau, laïi duøng yù tieáp nhaän laøm söùc maïnh cuûa nhaân, söï nghó nhôù keùm thì queân maát. Hoûi: Vì sao cuùng teá thì ngaï quyû ñeán, khoâng phaûi laø loaøi khaùc? Ñaùp: Loaøi ngaï quyû kia, theo phaùp nhö vaäy ñöôïc nôi choán quan heä nhö theá, sinh ra phaàn cuûa mình. Nhö vaäy heã coù thôø cuùng thì ñeán chöù khoâng phaûi loaøi khaùc. Nhö caùc loaøi chim thieân nga, hoàng nhaïn, khoảng töôùc, anh vuõ, xaù lôïi, maïng maïng v.v..., duø nhö yù töï taïi tung caùnh bay vaøo hö khoâng, nhöng thaàn löïc, oai ñöùc khoâng lôùn hôn con ngöôøi. Tuy nhieân

loaøi suùc sinh kia, theo phaùp nhö vaäy ñöôïc nôi choán quan heä nhö theá, sinh ra phaàn cuûa mình, coù coâng naêng voã caùnh bay löôïn giöõa hö khoâng. Loaøi quyû cuõng nhö vaäy, do söùc maïnh cuûa phaùp nhö vaäy, nôi naøo coù thôø, cuùng thì hieän ñeán, loaøi khaùc khoâng nhö theá. Laïi nhö moät loaïi Na-laïc-ca, coù khaû naêng nhôù laïi ñôøi tröôùc, cuõng bieát taâm ngöôøi khaùc. Moät loaïi baøng sinh, moät loaïi ngaï quyû, coù khaû naêng nhôù laïi ñôøi tröôùc, cuõng bieát ñöôïc taâm ngöôøi khaùc, vaø daáy leân khoùi löûa, gaây maây, noåi möa, laøm ra laïnh noùng v.v... Maëc duø chuùng coù khaû naêng gaây ra söï vieäc nhö theá, nhöng maø thaàn löïc oai ñöùc thì khoâng lôùn hôn con ngöôøi. Tuy nhieân, caùc loaïi aáy theo phaùp nhö vaäy töï nhieân ñöôïc nôi choán quan heä nhö theá, sinh ra phaàn cuûa mình, coù khaû naêng gaây ra söï vieäc aáy. Loaøi quyû cuõng theá, do söùc maïnh cuûa phaùp nhö vaäy heã coù thôø cuùng thì hieän ñeán, loaøi khaùc thì khoâng nhö vaäy. Laïi nöõa, coù ngöôøi suoát trong cuoäc ñôøi daáy leân mong muoán nhö vaäy, aùi laïc nhö vaäy: Ta seõ cöôùi vôï, cöôùi vôï cho con, cöôùi vôï cho chaùu khieán sinh con, chaùu, noái doøng keá tuïc khoâng döùt. Ta maïng chung roài, neáu sinh vaøo loaøi quyû, chuùng seõ nghó nhôù ñeán ta, neân seõ thôø cuùng ta. Do ngöôøi kia luoân coù duïc laïc naøy suoát trong cuoäc ñôøi vì theá heã coù cuùng teá thì hieän ñeán chöù khoâng phaûi loaøi khaùc. Hoûi: Neân noùi laø moät maét troâng thaáy saéc hay laø hai maét troâng thaáy saéc? Ñaùp: Neân noùi laø hai maét troâng thaáy saéc. Bôûi vì sao? Vì neáu nhaém moät maét, khôûi leân thöùc baát tònh, thì khi môû hai maét khôûi leân thöùc tònh. Giaû söû nhaém moät maét, khôûi leân thöùc nhö theá, khi môû caû hai

maét, cuõng khôûi leân thöùc naøy, thì khoâng neân noùi laø hai maét troâng thaáy saéc. Tuy nhieân nhaém moät maét, khôûi leân thöùc baát tònh, khi môû hai maét, lieàn khôûi leân thöùc tònh vì vaäy, phaûi noùi laø hai maét troâng thaáy saéc. Nhö nhaém maét, che phuû-gaây toån haïi-phaù hoaïi cuõng theá. Nhö maét troâng thaáy saéc; tai nghe tieáng, muõi ngöûi höông cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc quaù khöù thì taát caû quaù khöù khoâng hieän ra chaêng? Ñaùp: Cho neân laøm thaønh boán caây ñeå bieän giaûi: 1. Coù quaù khöù maø khoâng phaûi laø khoâng hieän. Nghóa laø nhö Toân giaû OÂ-ñaø-di noùi: Taát caû kieát söû cuûa quaù khöù, Ñeán töø röøng laïi rôøi xa röøng, Vui thoaùt ra ngoaøi caùc duïc laïc, Nhö vaøng roøng hieän treân ñænh nuùi.

2. Coù khoâng hieän maø khoâng phaûi laø quaù khöù. Nghóa laø nhö coù moät ngöôøi hoaëc duøng thaàn thoâng, hoaëc duøng chuù thuaät, hoaëc duøng vaät thuoác, hoaëc töø nôi sinh nhö theá maø ñöôïc trí, coù choã aån maát khieán khoâng hieän roõ ra. 3. Coù quaù khöù cuõng khoâng hieän. Nghóa laø taát caû caùc haønh ñaõ khôûi thì cuøng khôûi, ñaõ sinh, cuøng sinh, ñaõ chuyeån vaø ñang chuyeån, ñaõ taäp-ñaõ hieän, ñaõ quaù khöù-ñaõ taän dieät-ñaõ lìa xa bieán ñoåi, laø quaù khöù-phaàn cuûa quaù khöù, thuoäc veà ñôøi quaù khöù. 4. Coù maø khoâng phaûi quaù khöù-cuõng khoâng phaûi laø khoâng hieän. Nghóa laø töø ra caùc töôùng tröôùc ñaây. Hoûi: Caùc quaù khöù thì taát caû quaù khöù laø taän cuøng chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu ñeå bieän giaûi: 1. Coù quaù khöù maø khoâng phaûi taän cuøng. Nghóa laø nhö Toân giaû OÂ- ñaø-di noùi: Taát caû kieát söû cuûa quaù khöù, cho ñeán noùi roäng ra. 2. Coù taän cuøng maø khoâng phaûi laø quaù khöù. Nghóa laø nhö Ñöùc Phaät noùi: Ñaây laø ñeä töû baäc Thaùnh ñaõ heát ñòa nguïc, ñaõ heát baøng sinh, ñaõ heát ngaï quyû, ñaõ heát moïi haàm hoá nguy hieåm cuûa ñöôøng aùc. 3. Coù quaù khöù maø cuõng taän cuøng. Nghóa laø taát caû caùc haønh ñaõ khôûi thì cuøng khôûi, cho ñeán noùi roäng ra. 4. Coù maø khoâng phaûi quaù khöù, cuõng khoâng phaûi taän cuøng. Nghóa laø töø ra caùc töôùng tröôùc ñaây. Laïi nöõa, neáu döïa vaøo kieát ñoaïn maø noùi thì: 1. Coù kieát quaù khöù maø khoâng phaûi taän cuøng. Nghóa laø kieát quaù khöù chöa ñoaïn- chöa bieát khaép, chöa dieät-chöa bieán ñoåi. 2. Coù kieát taän cuøng maø khoâng phaûi laø quaù khöù. Nghóa laø kieát vò lai ñaõ ñoaïn-ñaõ bieát khaép, ñaõ dieät-ñaõ bieán ñoåi. 3. Coù kieát quaù khöù maø cuõng taän cuøng. Nghóa laø kieát quaù khöù ñaõ ñoaïn-ñaõ bieát khaép, ñaõ dieät-bieán ñoåi. 4. Coù kieát khoâng phaûi quaù khöù maø cuõng khoâng phaûi taän cuøng. Nghóa laø kieát vò lai, chöa ñoaïn-chöa bieát khaép, chöa dieät-chöa bieán ñoåi, vaø kieát hieän taïi. Hoûi: Caùc quaù khöù thì taát caû quaù khöù laø dieät chaêng? Ñaùp: Cho neân laøm thaønh boán caâu ñeå bieän giaûi: 1. Coù quaù khöù maø khoâng phaûi laø dieät. Nghóa laø nhö Toân giaû OÂ-ñaø- di noùi: Taát caû kieát cuûa quaù khöù, cho ñeán noùi roäng ra. 2. Coù dieät maø khoâng phaûi laø quaù khöù. Nghóa laø döïa vaøo con ñöôøng nhoû, maùi nhaø nhoû, ñoà ñöïng nhoû, maét nhoû cuûa theá tuïc, noùi laø dieät con ñöôøng, cho ñeán dieät maét.

3. Coù quaù khöù maø cuõng laø dieät. Nghóa laø taát caû caùc haønh ñaõ khôûi thì cuøng khôûi, cho ñeán noùi roäng ra. 4. Coù maø khoâng phaûi laø quaù khöù cuõng khoâng phaûi laø dieät. Nghóa laø tröø ra caùc töôùng tröôùc ñaây. Laïi nöõa, neáu döïa vaøo kieát ñoaïn maø noùi thì: 1. Coù kieát quaù khöù maø khoâng phaûi laø dieät. Nghóa laø kieát quaù khöù, chöa ñoaïn-chöa bieát khaép, chöa dieät-chöa bieán ñoåi. 2. Coù kieát dieät, khoâng phaûi laø quaù khöù. Nghóa laø kieát vò lai, ñaõ ñoaïn-ñaõ bieát khaép, ñaõ dieät-ñaõ bieán ñoåi. 3. Coù kieát quaù khöù maøcuõng laø dieät. Nghóa laø kieát quaù khöù, ñaõ ñoaïn-ñaõ bieát khaép, ñaõ dieät-ñaõ bieán ñoåi. 4. Coù kieát khoâng phaûi laø quaù khöù maø cuõng khoâng phaûi laø dieät. Nghóa laø kieát vò lai, chöa ñoaïn-chöa bieát khaép, chöa dieät-chöa bieán ñoåi, vaø kieát hieän taïi. Hoûi: Neáu ñoái vôùi khoå, maø sinh nghi: Ñaây ñuùng laø khoå chaêng? Ñaây khoâng phaûi laø khoå chaêng? Cho neân noùi laø moät taâm hay laø nhieàu taâm? Ñaùp: Cho neân noùi laø nhieàu taâm. Noùi raèng ñaây ñuùng laø khoå chaêng, laø moät taâm. Ñaây khoâng phaûi laø khoå chaêng, laø taâm thöù hai. Ñoái vôùi Taäp-Dieät-Ñaïo, sinh nghi cuõng nhö theá. Hoûi: Coù theå coù moät taâm, coù nghi cuõng khoâng coù nghi chaêng? Ñaùp: Khoâng coù. Vì sao theá? Vì ñoái vôùi Khoå ñeá, neáu noùi ñaây ñuùng laø khoå chaêng? Thì taâm naøy coù nghi. Neáu noùi ñaây laø khoå, thì taâm naøy khoâng coù nghi. Neáu noùi ñaây khoâng phaûi laø khoå chaêng? Thì taâm naøy coù nghi. Neáu noùi ñaây khoâng phaûi laø khoå, thì taâm naøy khoâng coù nghi. Ñoái vôùi Taäp-Dieät- Ñaïo cho neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Theá naøo laø nhieàu Danh thaân? Ñaùp: Nghóa laø nhieàu danh hieäu, dò ngöõ, taêng ngöõ, töôûng cuøng töôûng, döïa vaøo maø thieát laäp. Ñoù goïi laø nhieàu Danh thaân. Hoûi: Theá naøo laø nhieàu Cuù thaân? Ñaùp: Caùc caâu coù theå ñaày ñuû hay chöa ñaày ñuû maø keát hôïp vôùi nhau nghóa ôû trong ñoù. Ñoù goïi laø nhieàu Cuù thaân. Nhö Ñöùc Theá Toân daïy: Ñöøng laøm moïi ñieàu aùc, Haõy laøm nhöõng ñieàu thieän, Töï thanh tònh taâm yù, Laø lôøi chö Phaät daïy. Vôùi boán caâu nhö theá, ñeàu coù theå ñaày ñuû hay chöa ñaày ñuû maø nghóa keát hôïp vôùi nhau ôû trong ñoù. Ñoù goïi laø nhieàu Cuù thaân.

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 1 1168

Hoûi: Theá naøo laø nhieàu Vaên thaân? Ñaùp: Laø caùc nhoùm chöõ. Ñoù goïi laø nhieàu Vaên thaân. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Muoán laøm thaønh baûn tuïng, Vaên chính laø nhieàu chöõ, Tuïng döïa vaøo danh töø, Vaø ngöôøi laøm ra tuïng. Nhö Phaät Theá Toân quôû traùch caùc ñeä töû, goïi laø ngöôøi ngu si. Ñieàu naøy coù nghóa gì? Ñaùp: Ñaây laø lôøi quôû traùch, nghóa laø Phaät Theá Toân quôû traùch ñeä töû, goïi laø ngöôøi ngu si. Nhö cha meï daïy doã vaø thaày quyõ phaïm hieän nay, neáu coù con caùi hay ñeä töû ôû gaàn beân caïnh gaây ra caùc loãi laàm, thì quôû traùch raèng: OÂng laø keû ngu si, khoâng saùng suoát, khoâng toát. Ñöùc Theá Toân cuõng vaäy, quôû traùch caùc ñeä töû, goïi laø ngöôøi ngu si. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân quôû traùch caùc ñeä töû maø goïi laø ngöôøi ngu si? Ñaùp: Bôûi vì caùc ñeä töû aáy ñoái vôùi lôøi raên daïy cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ truyeàn trao, khoâng theo ñuùng nghóa thöïc haønh, khoâng tuøy thuaän, khoâng noái tieáp. Hôn nöõa, hoï ñoái vôùi Thaùnh giaùo ñaõ laøm nhöõng vieäc ngu si, troáng roãng, maø khoâng coù keát quaû, khoâng

coù yù vò vöôït ra vöôn leân, khoâng coù thaéng lôïi, traùi lôøi Phaät daïy. Ñoái vôùi caùc hoïc xöù, khoâng coù naêng löïa tieáp nhaän ñeå hoïc, cho neân Ñöùc Phaät quôû traùch hoï laø ngöôøi ngu si. Coù saùu nhaân, nghóa laø nhaân töông öng cho ñeán nhaân naêng taùc. Hoûi: Theá naøo laø nhaân töông öng? Ñaùp: Thoï vaø phaùp töông öng vôùi thoï, laø nhaân töông öng. Phaùp töông öng vôùi thoï vaø thoï, laø nhaân töông öng. Töôûng-tö-xuùc-taùc yù-duïc, thaéng giaûi-nieäm-tam-ma-ñòa- tueä, cuøng phaùp töông öng vôùi tueä, laø nhaân töông öng. Phaùp töông öng cuûa tueä cuøng tueä laø nhaân töông öng. Ñoù goïi laø nhaân töông öng. Hoûi: Theá naøo laø nhaân caâu höõu? Ñaùp: Taâm cuøng vôùi taâm sôû phaùp, laø nhaân caâu höõu. Taâm sôû phaùp cuøng vôùi taâm, laø nhaân caâu höõu. Taâm cuøng vôùi tuøy taâm maø chuyeån thaân nghieäp-ngöõ nghieäp laø nhaân caâu höõu. Taâm cuøng vôùi tuøy taâm maø chuyeån baát töông öng haønh, laø nhaân caâu höõu. Tuøy taâm maø chuyeån baát töông öng haønh cuøng vôùi taâm, laø nhaân caâu höõu. Laïi nöõa, boán ñaïi chuûng caâu sinh laàn löôït laøm nhaân caâu höõu. Ñoù goïi laø nhaân caâu höõu. Hoûi: Theá naøo laø nhaân ñoàng loaïi?

Ñaùp: Caên thieän ñôøi tröôùc, vôùi caên thieän cuûa coõi mình ôû ñôøi sau vaø phaùp töông öng, laø nhaân ñoàng loaïi. Caên thieän quaù khöù, vôùi caên thieän cuûa coõi mình ôû hieän taïi-vò lai vaø phaùp töông öng, laø nhaân ñoàng loaïi. Caên thieän hieän taïi vôùi caên thieän cuûa coõi mình ôû vò lai vaø phaùp töông öng laø nhaân ñoàng loaïi . Nhö caên thieän; caên baát thieän vaø voâ kyù cuõng vaäy. Sai bieät laø trong baát thieän tröø ra coõi cuûa mình. Ñoù goïi laø nhaân ñoàng loaïi. Hoûi: Theá naøo laø nhaân bieán haønh? Ñaùp: Tuøy mieân bieán haønh cuûa ñôøi tröôùc do kieán khoå ñoaïn, cuøng vôùi tuøy mieân cuûa coõi mình ôû ñôøi sau do kieán taäp-dieät-ñaïo-tu ñoaïn vaø phaùp töông öng, laø nhaân bieán haønh. Tuøy mieân bieán haønh cuûa quaù khöù do kieán khoå ñoaïn, cuøng vôùi tuøy mieân cuûa coõi mình ôû hieän taïi-vò lai do kieán taäp-dieät-ñaïo-tu ñoaïn vaø phaùp töông öng laø nhaân bieán haønh. Tuøy mieân bieán haønh cuûa hieän taïi do kieán khoå ñoaïn , cuøng vôùi tuøy mieân cuûa coõi mình ôû vò lai do kieán taäp-dieät-ñaïo-tu ñoaïn vaø phaùp töông öng, laø nhaân bieán haønh. Nhö kieán khoå ñoaïn, kieán taäp ñoaïn cuõng vaäy. Ñoù goïi laø nhaân bieán haønh. Hoûi: Theá naøo laø nhaân dò thuïc? Ñaùp: Caùc taâm-taâm sôû phaùp tieáp nhaän saéc dò thuïc cuøng taâm-taâm sôû phaùp vaø taâm baát töông öng haønh. Taâm-taâm sôû phaùp naøy, cuøng vôùi dò thuïc kia, laø nhaân dò thuïc. Laïi nöõa, caùc nghieäp thaân-ngöõ tieáp nhaän saéc dò thuïc cuøng taâm-taâm sôû phaùp vaø taâm baát töông öng haønh. Nghieäp thaân-ngöõ naøy cuøng vôùi dò thuïc kia, laø nhaân dò thuïc. Laïi nöõa, caùc taâm baát töông öng haønh thoï nhaän saéc dò thuïc cuøng taâm-taâm sôû phaùp vaø taâm baát töông öng haønh. Taâm baát töông öng haønh naøy cuøng vôùi dò thuïc kia, laø nhaân dò thuïc. Ñoù goïi laø nhaân dò thuïc. Hoûi: Theá naøo laø nhaân naêng taùc? Ñaùp: Maét vaø saéc laø duyeân sinh ra nhaõn thöùc. Nhaõn thöùc naøy duøng maét vaø saéc kia, phaùp töông öng vôùi maét maø saéc kia, phaùp caâu höõu cuûa maét vaø saéc kia, cuøng nhó thanh vaø nhó thöùc, tyû höông vaø tyû thöùc, löôõi, thieät vò vaø thöùc,

thaân xuùc vaø thaân thöùc yù vaø phaùp - yù thöùc, coù saéc-khoâng saéc, coù kieán-khoâng coù kieán, coù ñoái-khoâng coù ñoái, höõu laäu-voâ laäu, höõu vi-voâ vi v.v..., taát caû phaùp nhö theá laø nhaân naêng taùc, tröø ra töï taùnh cuûa chuùng. Nhö nhaõn thöùc; nhó-tyû-thieät-thaân-yù thöùc cuõng vaäy. Ñoù goïi laø nhaân naêng taùc. Hoûi: Caùc taâm bôûi vì tuøy mieân, cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân. Tuøy

mieân kia laø tuøy taêng ñoái vôùi taâm naøy chaêng? Ñaùp: Hoaëc tuøy taêng, hoaëc khoâng tuøy taêng. Theá naøo laø tuøy taêng? Nghóa laø tuøy mieân kia töông öng vôùi taâm naøy chöa ñoaïn vaø duyeân vôùi taâm naøy. Theá naøo laø khoâng tuøy taêng? Nghóa laø tuøy mieân kia töông öng vôùi taâm naøy ñaõ ñoaïn. Hoûi: Giaû söû tuøy mieân tuøy taêng ñoái vôùi taâm-taâm naøy chæ do tuøy mieân kia, cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân chaêng? Ñaùp: Hoaëc do tuøy mieân kia chöù khoâng phaûi phaùp khaùc, hoaëc do tuøy mieân kia vaø phaùp khaùc. Theá naøo laø do tuøy mieân kia chöù khoâng phaûi phaùp khaùc? Nghóa laø taâm naøy chöa ñoaïn. Theá naøo laø do tuøy mieân kia vaø phaùp khaùc? Nghóa laø khoå trí ñaõ sinh, taäp trí chöa sinh. Neáu taâm do kieán khoå maø ñoaïn, do kieán taäp ñoaïn, laø duyeân cuûa tuøy mieân, thì caùc taâm do tuøy mieân, cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân. Hoûi: Tuøy mieân kia ñoái vôùi taâm naøy laø neân ñoaïn chaêng? Ñaùp: Hoaëc neân ñoaïn, hoaëc khoâng ñoaïn. Theá naøo laø neân ñoaïn? Nghóa laø tuøy mieân kia duyeân nôi taâm naøy. Theá naøo laø khoâng neân ñoaïn? Nghóa laø tuøy mieân kia töông öng vaøo taâm naøy. Hoûi: Caùc tuøy mieân döïa vaøo phaùp naøo maø ñoaïn? Ñaùp: Döïa vaøo phaùp ñaõ duyeân. Hoûi: OÂng noùi tuøy mieân, döïa vaøo phaùp ñaõ duyeân maø ñoaïn chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: Neáu vaäy, thì caùc tuøy mieân do kieán dieät-ñaïo maø ñoaïn, tuøy mieân aáy duyeân höõu laäu döïa vaøo phaùp naøo maø ñoaïn? Neáu noùi phaùp naøy ñoaïn thì phaùp kia ñoaïn ñeàu khoâng hôïp lyù? Ñaùp: Do kieán dieät-ñaïo maø ñoaïn tuøy mieân duyeân voâ laäu, döïa vaøo phaùp ñaõ duyeân cho neân ñoaïn, bôûi vì phaùp naøy ñoaïn cho neân tuøy mieân cuõng ñoaïn. Hoûi: Neáu tuøy mieân ñoái vôùi taâm neân ñoaïn, thì taâm naøy chæ vì do tuøy mieân cho neân goïi laø taâm coù tuøy mieân chaêng? Ñaùp: Hoaëc do tuøy mieân chöù khoâng phaûi phaùp khaùc, hoaëc do tuøy mieân vaø phaùp khaùc. Theá naøo laø do tuøy mieân chöù khoâng phaûi phaùp khaùc? Nghóa laø taâm khoâng oâ nhieãm do tu maø ñoaïn. Theá naøo laø do tuøy mieân kia vaø phaùp khaùc? Nghóa laø taâm oâ nhieãm.

Hoûi: Theá naøo laø döïa vaøo caûnh maø ñoaïn thöùc? Ñaùp: Khoå trí ñaõ sinh, taäp trí chöa sinh, neáu taâm do kieán taäp maø ñoaïn, duyeân vaøo kieán khoå maø ñoaïn, thì ñoù goïi laø döïa vaøo caûnh maø ñoaïn thöùc. Hoûi: Ñoái vôùi thöùc naøy coù bao nhieâu tuøy mieân tuøy taêng? Ñaùp: Coù möôøi chín. Hoûi: Cuøng moät taâm chaêng? Ñaùp: Khoâng nhö vaäy. Nghóa laø chöa lìa duïc nhieãm, khoå phaùp trí ñaõ sinh, taäp phaùp trí chöa sinh, neáu taâm coõi Duïc do kieán taäp maø ñoaïn duyeân vaøo kieán

khoå ñoaïn, thì ñoù laø döïa vaøo caûnh maø ñoaïn thöùc. Coõi Duïc do kieám taäp maø ñoaïn baûy tuøy mieân tuøy taêng, ñaõ lìa duïc nhieãm maø chöa lìa saéc nhieãm, khoå loaïi trí ñaõ sinh, taäp loaïi trí chöa sinh. Neáu taâm coõi Saéc do kieán taäp maø ñoaïn, duyeân vaøo kieán khoå ñoaïn, thì ñoù laø döïa vaøo caûnh maø ñoaïn thöùc. Coõi Saéc do kieán taäp maø ñoaïn saùu tuøy mieân tuøy taêng, ñaõ lìa saéc nhieãm, khoå loaïi trí ñaõ sinh, taäp loaïi trí chöa sinh. Neáu taâm coõi Voâ saéc do kieán taäp maø ñoaïn duyeân vaøo kieán khoå ñoaïn, thì ñoù laø döïa vaøo caûnh maø ñoaïn thöùc. Coõi Voâ saéc do kieán taäp maø ñoaïn töø saùu tuøy mieân tuøy taêng. ----------

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 1 1172

Phaåm 3: NOÙI VEÀ BOÅ ÑAËC GIAØ LA Duyeân khôûi-duyeân döïa vaøo hôi thôû, Taâm döïa vaøo khoâng coøn coù aùi, Taâm giaûi thoaùt döïa vaøo giôùi-töôûng, Nghóa chöông naøy xin noùi ñaày ñuû. Hoûi: Moät Boå-ñaëc-giaø-la, ñoái vôùi möôøi hai chi duyeân khôûi cuûa ñôøi naøy, coù bao nhieâu quaù khöù-vò lai-hieän taïi? Ñaùp: Hai quaù khöù laø voâ minh-haønh; hai vò lai laø sinh-laõo töû; taùm hieän taïi laø thöùc- danh saéc-saùu xöù-xuùc- thoï-aùi-thuû-höõu. Nhö Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi: Voâ minh duyeân haønh, thuû duyeân höõu. Hoûi: Theá naøo laø voâ minh duyeân haønh? Ñaùp: Voâ minh duyeân haønh. Ñaây laø theå hieän roõ nghieäp haïnh ñaõ taïo taùc taêng leân trong nhöõng ñôøi kieáp tröôùc ñaây, nay phaûi coù quaû dò thuïc vaø ñaõ tieáp nhaän quaû dò thuïc. Hoûi: Theá naøo laø thuû duyeân höõu? Ñaùp: Thuû duyeân höõu ñaây laø theå hieän roõ nghieäp haïnh taïo taùc taêng leân trong ñôøi hieän taïi, phaûi coù quaû dò thuïc seõ tieáp nhaän.. Hoûi: Voâ minh duyeân haønh vaø thuû duyeân höõu khaùc nhau theá naøo? Ñaùp: Voâ minh duyeân haønh, nghóa noùi roäng nhö tröôùc. Nghieäp duyeân naøy nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Moät phieàn naõo, nghóa laø voâ minh. Thuû duyeân höõu, nghóa noùi roäng nhö tröôùc. Nghieäp duyeân naøy nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Taát caû phieàn naõo, nghóa laø caùc thuû. Ñoù goïi laø khaùc nhau giöõa hai ñieàu naøy. Hoûi: Coù theå coù haønh duyeân vôùi voâ minh maø khoâng duyeân vôùi minh chaêng? Ñaùp: Khoâng coù. Hoûi: Coù theå coù haønh duyeân vôùi minh maø khoâng duyeân vôùi voâ minh chaêng? Ñaùp: Khoâng coù. Hoûi: Coù theå coù haønh duyeân vôùi voâ minh, cuõng duyeân vôùi minh chaêng? Ñaùp: Coù. Hoûi: Coù theå coù haønh khoâng duyeân vôùi voâ minh maø cuõng khoâng duyeân vôùi minh chaêng? Ñaùp: Khoâng coù. Vì sao nhö vaäy? Bôûi vì khoâng coù moät höõu tình naøo, töø laâu xa ñeán nay, khoâng ñoái vôùi Thaùnh ñaïo, huûy baùng noùi raèng khoâng phaûi laø ñaïo. Tröôùc kia ñaõ huûy baùng ñaïo roài, thôøi gian sau höõu tình aáy taïo taùc taêng tröôûng, caûm ñeán nghieäp ñaïi ñòa. Hoaëc vaøo thôøi gian sau

SOÁ 1544 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙT TRÍ - Quyeån 1 1173

taïo taùc taêng tröôûng, caûm ñeán nghieäp tieåu vöông. Hoaëc vaøo thôøi gian sau taïo taùc taêng tröôûng, caûm ñeán nghieäp ñaïi vöông. Hoaëc vaøo thôøi gian sau taïo taùc taêng tröôûng, caûm ñeán nghieäp Chuyeån luaân vöông. Do nhaân naøy vaø duyeân naøy, do Thaùnh ñaïo kia, laàn löôït caûm ñöôïc ñaïi ñòa, coù ñöôïc thaønh

aáp thoân xoùm, nhaân vaø phi nhaân, suùc vaät-thoùc luùa- coû thuoác-caây coái-röøng raäm, taêng tröôûng toát töôi. Boán duyeân cuûa taâm tröôùc nhö theá, ñoái vôùi taâm sau chæ laø moät duyeân taêng thöôïng. Laïi nöõa, hoaëc döïa vaøo nhaân duyeân maø noùi veà phöông dieän naøy: Hoûi: Coù theå coù haønh vôùi duyeân voâ minh maø khoâng duyeân vôùi minh chaêng? Ñaùp: Coù. Nghóa laø voâ minh dò thuïc vaø haønh nhieãm oâ. Hoûi: Coù theå coù haønh duyeân vôùi minh maø khoâng duyeân vôùi voâ minh chaêng? Ñaùp: Coù. Nghóa laø tröø ra minh ñaàu tieân, coøn laïi caùc haønh voâ laäu khaùc. Hoûi: Coù theå coù haønh duyeân vôùi voâ minh maø cuõng duyeân vôùi minh chaêng? Ñaùp: Khoâng coù. Hoûi: Coù theå coù haønh khoâng duyeân vôùi voâ minh maø cuõng khoâng duyeân vôùi minh chaêng? Ñaùp: Coù. Nghóa laø tröø voâ minh dò thuïc, coøn laïi caùc haønh voâ phuù voâ kyù khaùc vaø haønh höõu laäu thieän cuûa minh ñaàu tieân. Hoûi: Hôi thôû ra thôû vaøo, neân noùi laø döïa vaøo thaân maø chuyeån hay döïa vaøo taâm maø chuyeån? Ñaùp: Cho neân noùi cuõng döïa vaøo thaân maø chuyeån, cuõng döïa vaøo taâm maø chuyeån, nhö nhöng ñieàu kieän thích hôïp. Neáu hôi thôû ra vaøo chæ döïa vaøo thaân maø chuyeån, khoâng döïa vaøo taâm maø chuyeån, thì ôû baäc ñònh voâ töôûng maø ñònh dieät taän, hôi thôû ra vaøo cuõng phaûi chuyeån bieán. Neáu hôi thôû ra vaøo chæ döïa vaøo taâm maø chuyeån, khoâng döïa vaøo thaân maø chuyeån, thì hôi thôû ra vaøo cuûa höõu tình coõi Voâ saéc cuõng phaûi chuyeån bieán. Neáu hôi thôû ra vaøo chæ döïa vaøo thaân vaø taâm maø chuyeån bieán, khoâng nhö ñieàu kieän thích hôïp, thì Yeát-laït-lam, AÙt-boä-ñaøm, Beá-thi, Kieän-nam ôû trong tröùng vaø trong thai meï, caùc caên chöa ñaày ñuû, chöa thaønh thuïc, vaø ôû tónh löï thöù tö, hôi thôû ra vaøo cuõng phaûi chuyeån bieán. Hoûi: Vì hôi thôû ra vaøo cuõng döïa vaøo thaân maø chuyeån, cuõng döïa vaøo taâm maø chuyeån, nhö nhöõng ñieàu kieän thích hôïp, vì vaäy döôùi töø ñòa

nguïc voâ giaùn, treân ñeán coõi trôøi Bieán tònh, caùc caên cuûa höõu tình trong ñoù ñaõ ñaày ñuû, thaønh thuïc, hôi thôû ra vaøo döïa vaøo thaân vaø taâm maø chuyeån bieán. Hoûi: Nhö taâm cuûa höõu tình coù saéc noái tieáp nhau, döïa vaøo thaân maø chuyeån bieán, taâm cuûa höõu tình voâ saéc noái tieáp nhau thì döïa vaøo ñaâu maø chuyeån? Ñaùp: Döïa vaøo maïng caên coù tính chaát ñoàng phaàn vaø caùc phaùp töông töï nhö theá. Hoûi: Taâm baát töông öng haønh khoâng coù aùi, cho neân noùi laø do kieán ñoaïn hay tu ñoaïn? Ñaùp: Cho neân noùi do tu ñoaïn. Coù thuyeát noùi: Khoâng coù aùi, hoaëc do kieán ñoaïn, hoaëc do tu ñoaïn. Hoûi: Theá naøo laø do kieán ñoaïn? Ñaùp: Nghóa laø ñoái vôùi phaùp do kieán ñoaïn, khoâng coù maø laïi tham. Hoûi: Theá naøo laø do tu ñoaïn? Ñaùp: Nghóa laø ñoái vôùi phaùp do tu ñoaïn, khoâng coù maø laïi tham. ÔÛ trong nghóa naøy khoâng coù aùi, chæ neân noùi do tu ñoaïn. Hoûi: OÂng ñaõ noùi: Khoâng coù aùi, chæ do tu ñoaïn. Vaäy nhöõng ngöôøi Döï löu chöa ñoaïn aùi naøy chaêng? Ñaùp: Ñuùng theá. Hoûi: YÙ oâng muoán gì? Nhöõng ngöôøi Döï löu vì khôûi taâm nhö theá naøy: Neáu sau khi ta cheát thì ñoaïn hoaïi khoâng coù, haù khoâng yeân vui chaêng? Ñaùp: Khoâng nhö vaäy. Haõy nghe toâi trình baøy: Neáu khoâng coù aùi, thì chæ do tu ñoaïn. Nhöõng ngöôøi Döï löu khi chöa

ñoaïn aùi naøy thì neân noùi ngöôøi Döï löu khôûi leân taâm nieäm nhö theá naøy: Neáu sau khi ta cheát thì ñoaïn hoaïi khoâng coù, haù khoâng yeân vui hay sao? Neáu ngöôøi Döï löu khoâng khôûi taâm nhö vaäy: Neáu sau khi ta cheát thì ñoaïn, hoaïi khoâng coù, haù khoâng yeân vui hay sao? Thì khoâng neân noùi laø khoâng coù aùi chæ do tu ñoaïn. Nhöõng ngöôøi Döï löu khi chöa ñoaïn aùi naøy, noùi nhö theá ñeàu khoâng hôïp lyù. Hoûi: Caùc oâng cuõng noùi raèng: AÙi dò thuïc cuûa ñòa nguïc-baøng sinh- ngaï quyû, chæ do tu ñoaïn. Nhöõng ngöôøi Döï löu chöa ñoaïn aùi naøy chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: YÙ oâng muoán gì? Nhöõng ngöôøi Döï löu vì khôûi taâm nhö theá naøy: Ta seõ laøm Long vöông Ai-la-phieät-noa, Long vöông Thieän truù, Quyû vöông Dieäm-ma, thoáng laõnh caùc höõu tình cuûa coõi quyû chaêng? Ñaùp: Khoâng nhö vaäy. Haõy nghe toâi trình baøy: Neáu AÙi dò thuïc cuûa ñòa nguïc-baøng sinh-ngaï quyû, chæ do tu ñoaïn, maø nhöõng ngöôøi Döï löu khi

chöa ñoaïn aùi naøy, thì neân noùi ngöôøi Döï löu khôûi taâm nhö vaäy: Ta seõ laøm Long vöông Ai-la-phieät-noa, cho ñeán noùi roäng. Neáu ngöôøi Döï löu khoâng khôûi taâm nhö vaäy: Ta seõ laøm Long vöông Ai-la-phieät-noa, cho ñeán noùi roäng, thì khoâng neân noùi raèng: AÙi dò thuïc cuûa ñòa nguïc-baøng sinh-ngaï quyû, chæ do tu ñoaïn. Nhöõng ngöôøi Döï löu chöa ñoaïn aùi naøy, maø noùi nhö theá, ñeàu khoâng hôïp lyù. Caùc oâng cuõng noùi raèng: Vì bò raøng buoäc do caùc trieàn, cho neân haïi maïng cha meï, trieàn naøy chæ do tu ñoaïn. Nhöõng ngöôøi Döï löu chöa ñoaïn trieàn naøy chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: YÙ oâng muoán gì? Nhöõng ngöôøi Döï löu vì khôûi trieàn nhö theá cho neân haïi maïng cha meï chaêng? Ñaùp: Khoâng nhö vaäy. Haõy nghe toâi noùi: Neáu bò trieàn raøng buoäc, cho neân ñaõ haïi maïng cha meï, thì trieàn naøy chæ do tu ñoaïn. Nhöõng ngöôøi Döï löu chöa ñoaïn trieàn naøy, thì neân noùi: Ngöôøi Döï löu vì ñaõ khôûi trieàn nhö theá, cho neân haïi maïng cha meï. Neáu ngöôøi Döï löu khoâng khôûi trieàn nhö theá, maø haïi maïng cha meï, thì khoâng neân noùi: Vì bò caùc trieàn raøng buoäc, cho neân haïi maïng cha meï. Trieàn naøy chæ do tu ñoaïn, nhöõng ngöôøi Döï löu chöa ñoaïn trieàn aáy, maø noùi nhö theá ñeàu khoâng hôïp lyù. Caùc oâng cuõng noùi raèng: Ñoái vôùi phaùp do tu ñoaïn, khoâng coù maø tham, nhöng tham naøy chæ do tu ñoaïn. Vaäy thì ngöôøi Döï löu chöa ñoaïn tham aáy chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: YÙ oâng muoán gì? Nhöõng ngöôøi Döï löu vì duyeân vaøo tham naøy maø khôûi aùi chaêng? Ñaùp: Khoâng nhö vaäy. Haõy nghe toâi noùi: Neáu ñoái vôùi phaùp do tu ñoaïn, khoâng coù maø tham, thì tham aáy chæ do tu ñoaïn. Nhöõng ngöôøi Döï löu chöa ñoaïn tham naøy, thì neân noùi ngöôøi Döï löu duyeân vaøo tham naøy maø khôûi aùi. Neáu ngöôøi Döï löu khoâng duyeân vaøo tham naøy maø khôûi aùi, thì khoâng neân noùi ñoái vôùi phaùp do tu ñoaïn, khoâng coù maø tham, thì tham naøy chæ do tu ñoaïn. Nhöõng ngöôøi Döï löu chöa ñoaïn tham aáy, maø noùi nhö theá ñeàu khoâng hôïp lyù. Thuyeát kia ñaõ hôïp lyù, thì thuyeát naøy cuõng cho neân nhö theá. Hoûi: Khoâng-coù laø goïi cho phaùp gì? Ñaùp: Ba coõi voâ thöôøng, nhö Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi: Taâm giaûi thoaùt tham-giaän-si. Hoûi: Nhö theá naøo laø taâm ñöôïc giaûi thoaùt? Taâm Ccoù tham-giaän-si

chaêng? Hay taâm lìa tham-giaän-si chaêng? Ñaùp: Taâm lìa tham-giaän-si laø ñöôïc giaûi thoaùt. Coù thuyeát noùi: Taâm töông öng vôùi tham-giaän-si thì ñöôïc giaûi thoaùt. Ngöôøi kia khoâng neân daáy leân noùi nhö theá. Vì sao? Vì khoâng phaûi taâm naøy töông hôïp vôùi tham-giaän-si, töông öng xen taïp nhau, maø vì tham-giaän-si chöa döùt tröø, cho neân taâm khoâng giaûi thoaùt. Tham-giaän-si ñöôïc ñoaïn tröø thì taâm lieàn giaûi thoaùt. Ñöùc Theá Toân cuõng noùi: Bí-soâ neân bieát! Vaàng maët trôøi, maët traêng naøy bò ngaên che do naêm thöù che laáp, cho neân khoâng saùng-khoâng chieáu roïi, khoâng roäng-khoâng saïch. Nhöõng gì laø naêm? 1. Maây. 2. Khoùi. 3. Buïi. 4. Söông muø. 5. Tay cuûa A-toá-laïc AÙt-la-hoâ. Nhö vaàng maët trôøi, maët traêng khoâng phaûi cuøng vôùi naêm thöù che laáp töông hôïp, töông öng xen taïp nhau, maø vì söï che laáp kia chöa lìa, cho neân vaàng maët trôøi, maët traêng naøy khoâng saùng, khoâng soi, khoâng roäng, khoâng saïch. Caùc thöù che laáp kia, neáu lìa thì vaàng maët trôøi, maët traêng naøy seõ chieáu-saùng, roäng vaø saïch. Nhö theá, khoâng phaûi taâm naøy phuø hôïp vôùi tham-giaän-si, töông öng laãn loän nhau, maø do tham-giaän-si chöa ñoaïn, cho neân taâm khoâng giaûi thoaùt. Tham-giaän-si neáu ñoaïn thì taâm lieàn giaûi thoaùt. Hoûi: Nhö theá naøo laø taâm giaûi thoaùt? ÔÛ quaù khöù chaêng? Hay ôû vò lai, hay ôû hieän taïi? Ñaùp: Khi taâm voâ hoïc vò lai sinh ra thì giaûi thoaùt taát caû maø chöôùng ngaïi. Hoûi: Söï vieäc aáy nhö theá naøo? Ñaùp: Nhö ñònh kim cang duï cuûa ñaïo voâ giaùn saép dieät, taän trí cuûa ñaïo giaûi thoaùt saép sinh. Neáu ñònh kim cang duï cuûa ñaïo voâ giaùn ñang dieät, thì taän trí cuûa ñaïo giaûi thoaùt ñang sinh. Baáy giôø goïi laø luùc taâm voâ hoïc vò lai, sinh ra thì giaûi thoaùt taát caû moïi chöôùng ngaïi. Hoûi: Taâm chöa giaûi thoaùt neân noùi laø giaûi thoaùt, hay taâm ñaõ giaûi thoaùt neân noùi laø giaûi thoaùt? Ñaùp: Taâm ñaõ giaûi thoaùt neân noùi laø giaûi thoaùt. Neáu ñaõ giaûi thoaùt thì khoâng neân noùi laø giaûi thoaùt. Neáu giaûi thoaùt thì khoâng cho neân noùi ñaõ giaûi thoaùt. Vì taâm ñaõ giaûi thoaùt maø noùi giaûi thoaùt thì khoâng hôïp vôùi chaùnh lyù. Nay caàn phaûi hoûi ngöôøi kia, nhö Ñöùc Theá Toân noùi:

Neáu ñoaïn aùi khoâng soùt laïi gì, Nhö hoa sen moïc giöõa nöôùc buøn, Tyø kheo rôøi boû caû hai beân, Nhö raén giaø loät da thay voû. Hoûi: OÂng thöøa nhaän thuyeát naøy laø thuyeát toát ñeïp chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: YÙ oâng theá naøo? Vì ñaõ boû (xaû) thì noùi boû, hay vì chöa boû maø noùi boû chaêng? Ñaùp: Ñaõ boû thì noùi boû. Haõy nghe toâi noùi: Neáu ñaõ boû thì khoâng cho neân noùi boû. Neáu boû thì khoâng cho neân noùi ñaõ boû. Vì ñaõ boû maø noùi boû, thì khoâng hôïp vôùi chaùnh lyù. Laïi nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Ñoaïn maïn töï mình deã daøng ñònh, Taâm thieän rôøi boû heát taát caû, Moät mình vaéng laëng khoâng buoâng thaû, Vöôït doøng sinh töû ñeán Nieát-baøn. Hoûi: OÂng thöøa nhaän thuyeát naøy laø thuyeát toát ñeïp chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: YÙ oâng theá naøo? Vì ñaõ ñeán thì noùi ñeán, hay vì chöa ñeán maø noùi ñeán chaêng? Ñaùp: Ñaõ ñeán thì noùi ñeán. Haõy nghe toâi noùi: Neáu ñaõ ñeán thì khoâng cho neân noùi ñeán. Neáu ñeán thì khoâng

cho neân noùi ñaõ ñeán. Vì ñaõ ñeán maø noùi ñeán, thì khoâng hôïp vôùi chaùnh lyù. Thuyeát kia ñaõ hôïp lyù, thì thuyeát naøy cuõng phaûi nhö theá. Neân ñoái vôùi Kheá kinh, trí phaûi phaân bieät nghóa, nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Thuù taäp trung veà röøng, Chim bay giöõa trôøi cao, Thaùnh quay veà Nieát-baøn, Phaùp thì cöù phaân bieät. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Bí-soâ neân bieát! Döïa vaøo nhaøm chaùn maø lìa nhieãm, döïa vaøo lìa nhieãm maø ñöôïc giaûi thoaùt, döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñöôïc Nieát-baøn. Hoûi: Theá naøo laø nhaøm chaùn? Ñaùp: Neáu ñoái vôùi caùc haønh voâ hoïc maø nhaøm chaùn traùi ngöôïc, thì ñoù goïi laø nhaøm chaùn. Hoûi: Theá naøo laø döïa vaøo vaøo nhaøm chaùn maø lìa nhieãm? Ñaùp: Neáu nhaøm chaùn töông öng vôùi caên thieän voâ tham-voâ ñaúng tham, voâ saân-voâ ñaúng saân, voâ si, voâ ñaúng si, thì ñoù goïi laø döïa vaøo nhaøm chaùn maø lìa nhieãm.

Hoûi: Theá naøo laø döïa vaøo lìa nhieãm maø ñöôïc giaûi thoaùt? Ñaùp: Neáu lìa nhieãm töông öng vôùi taâm, ñaõ thaéng giaûi, ñang thaéng giaûi vaø seõ thaéng giaûi, thì ñoù goïi laø döïa vaøo lìa nhieãm maø ñöôïc giaûi thoaùt. Hoûi: Theá naøo laø döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñöôïc Nieát-baøn? Ñaùp: Neáu tham vónh vieãn ñoaïn, saân vónh vieãn ñoaïn, si vónh vieãn ñoaïn, taát caû phieàn naõo vónh vieãn ñoaïn töø, thì ñoù goïi laø döïa vaøo giaûi thoaùt maø ñöôïc Nieát-baøn. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Coù ba caûnh giôùi laø caûnh giôùi ñoaïn, caûnh giôùi lìa, caûnh giôùi dieät. Hoûi: Theá naøo laø caûnh giôùi ñoaïn? Ñaùp: Töø boû kieát aùi thì kieát khaùc ñoaïn, goïi laø caûnh giôùi ñoaïn. Hoûi: Theá naøo laø caûnh giôùi lìa? Ñaùp: Kieát aùi ñoaïn, goïi laø caûnh giôùi lìa. Hoûi: Theá naøo laø caûnh giôùi dieät? Ñaùp: Caùc phaùp thuaän vôùi kieát coøn laïi ñöôïc ñoaïn töø, goïi laø caûnh giôùi dieät. Hoûi: Caùc caûnh giôùi ñoaïn laø caûnh giôùi lìa chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: Giaû söû caûnh giôùi lìa laø caûnh giôùi ñoaïn chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: Caùc caûnh giôùi ñoaïn laø caûnh giôùi dieät chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: Giaû söû caûnh giôùi dieät laø caûnh giôùi ñoaïn chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: Caùc caûnh giôùi lìa laø caûnh giôùi dieät chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Hoûi: Giaû söû caûnh giôùi dieät laø caûnh giôùi lìa chaêng? Ñaùp: Ñuùng vaäy. Nhö Ñöùc Theá Toân noùi coù ba töôûng, nghóa laø töôûng ñoaïn, töôûng lìa, töôûng dieät. Hoûi: Theá naøo laø töôûng ñoaïn? Ñaùp: Töø boû kieát aùi thì kieát coøn laïi ñoaïn heát caùc töôûng rôøi xa, goïi laø töôûng ñoaïn. Hoûi: Theá naøo laø töôûng lìa? Ñaùp: Kieát aùi ñoaïn thì caùc töôûng rôøi xa, goïi laø töôûng lìa. Hoûi: Theá naøo laø töôûng dieät? Ñaùp: Caùc phaùp thuaän vôùi kieát coøn laïi ñoaïn heát caùc töôûng rôøi xa, goïi laø töôûng dieät.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.